

**שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל**

יום ראשון, כ"א בכסלו התשע"ד, יום שני כ"ב בכסלו תשע"ד

נושאי השיעור:

ניתן לשמוע
את שיעוריו של
מרן זצוק"ל
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו בית נאמן':
079-9270505

וכן בענין עשרה ראשונים (הולך סובב על דברי הבא"ח ש"א מקץ הל' א'-ב')

א. הרואה חלום ונפשו עגומה עליו. ב. שכחת שר המשקים. ג. מה התביעה על יוסף הרי יש חובת ההשתדלות? ד. תמיד שם שמים על פיו של יוסף. ה. זכות "יוסף צדיקא". ו. אסור לקרוא עיתונים חילוניים. ז. עשרה ראשונים. ח. זמן תפלת מנחה. ט. מי יצא ראשון מבית הכנסת? י. מצוה לרוץ לבית הכנסת.

¹וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתִים יָמִים וּפְרָעָה חָלָם וְהָנָה עוֹמֵד עַל הַיָּאֹר” (בראשית
מ”א א’). “מִקֵּץ שְׁנָתִים יָמִים”. מאיפה החשבון הזה? מאז שיוסף נפגש עם שר
המשקים ושר האופים, ופתר להם את החלומות שלהם. אם יוסף היה פותר
לשניהם פתרון לטובה, היינו אומרים: ”ככה דרך העולם”. מי שחולם משהו
וזמספר לחבירו, הוא אומר לו: ”חלום טוב”. ”חלמא טבא חזית”². הדרך הטובה
ביותר היום היא שאדם שראה חלום לא יחפש מי שיפתור לו את החלום, כי יש
אנשים פותרים בטפשות, ויש גם כן שפותרים לרעה. בשביל מה אתה צריך
אותם? בשעת נשיאות כפיים תגייד את הנוסח הנאמר בגמרא (ברכות דף נ”ה
ע”ב) ”רבונו של עולם, אני שלך וחלומותי שלך”... מתי מתחילים אותו? אחרי
שאתה עונה על הכהנים ”ברוך אתה ה’ – ”ברוך הוא וברוך שמו”. הם אומרים
”אלקינו מלך העולם אשר קדשנו בקדושתו של אהרן...” ואתה מתחיל: ”רבונו
של עולם אני שלך וחלומותי שלך חלום חלמת”... פעם היה החזן מאריך. בכל
מלה היו מאריכים הרבה - ”ברכך ברכך ברכך...” לממה? כי בסדרים של פעם על
כל מלה יש פסוק שלם [שהקהל אומר]. החזן אומר ”יברכך” ואתה קורא
פסוק שלם. ”וישמך לך שלום”, על ”לך” יש פסוק - ”לך ה’ הגדולה והגבורה,
והתפארת והנצח וההוד, כי כל בשמים ובארץ, לך ה’ הממלכה והמתנשא לכל
לראש”³ (דברי הימים-א’ כ”ט, זא”). וכשאומרים אחר כך ”שלום” קוראים ”בורא
ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב”. אז בזמנו כמו שאתה יכול לקרוא
פסוק, אתה יכול לקרוא גם קטע נכבד מהתפלה הזאת. אבל היום אין דבר
כזה, כולם ממנהלים, כולם רצים. ובפרט שעושים את זה כל יום. ולא כמנהג
חו”ל שנושאים כפיים רק בשבתות ובחגים]. לכן לא נורא, נקרא את התפלה
הזאת [כבר כשמתחילים הכהנים לברך את הברכה], ונגמור אותה אחרי
”יברך ה’ וישמרך”. אתה שומע את הברכה של הכהנים, ובזמן הזה אתה
מתפלל. כשאומרים אמן, אתה אומר אמן גם על התפלה שלך - ”תהפוך כל
חלומותי לטובה ולברכה”.

1. ישעיהו זה נמסר ע"י **מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ** ביום ראשון כ"א בכסלו התשע"ד בבית מדרשו "אהבת התורה, איש מצליח" - "חזון אליהו" בין מנחה לערבית. **המערכת.**

2. במיוחד אצל העיראקים. פעם באה אשה אחת מבוגרת בבית הכנסת של העיראקים בפרדס כך ברחוב ז'וביטנסקי. יש שם בית כנסת ששומרים שם על כל המנהגים של העיראקים. (למה לה זה על הכביש). אז אחרי התפלה באה אשה ואמרה: ללמתי חזרה, תעשו לי הטבה. נמה זה הטבה? סיפור שלם. (לחלום טבא חזית, לחלום טבא חזית". חומר כך שלש פדיוות ושולש שלומות, שלוש שלום לרחוק ולקרוב" (שעש"י נ"ז, ט"ו). חצי שעה כמו שכתוב בגמרא (ברכות דף נ"ה ע"ב). מה החלום הגורא הזה שכל כך אתה עושה לנו ממנו סיפור שלם? ...

3. בזה הבנתי למה החזנים בתונס בחגים (לא היו עושים ברכת כהנים כל יום, אלא כמו האשכנזים. עושים רק בחגים, ובשבתות לפעמים, בחול לא עושים, **באב ע"ה הנהיג לעשות גם בחול. אז בבית הכנסת שלו עושים גם בחול**) במלה "לך" מאריכים יותר מדאי. איזה כוונות יש לכם? לא, זה לא כוונות, אלא זה בשביל שפיסוק אותם של פעם לקרוא את הפסוק הארוך הזה "לך, לך, הגדולה והגבורה וכו'".

4. היה מעשה באחד ממרסיי, שבערב כיפור גיסו ראה עליו חלום רע מאד, הלך לרב זכרון לברכה ואמר לו: "דברים בטלים, חלומות שוא ידבר". הוא ראה את זה בערב כיפור. אחר כך ההוא העסקים שלו לא הלכו טוב, אז הוא חשב שיבוא לארץ ישראל ויתיעץ. בא לארץ ישראל לפני סוכות, שאל משהו, אמר לו: ישנו אחד בבית שאן, והוא כותב קמיעות שאין כמותם. חבל על הזמן, תלך אליו. במקום להגיד לו: תתן צדקה, תקבל על עצמך מעשר, תקבל משהו לא, אי שמי, והקמיע הזה בורא עולמות ומחריב...! הלך אליו הוא ואשתו ושני בניו, מסכנים. לקחו את הקמיע, קמיע לו, והקמיע לאשתו, וקמיע לבניו, וקמיע גם לאוטו... הם יצאו, האוטו התהפך ונשאר להם רק תימן בן שמונה חדשים **צריך להתייחס לחלומות.**

5. אומרים שלפני שטבעה ספינת 'טיטאניק' בשנת 1912 לפני מאה שנה. הייתה הספינה הכי חזקה בעולם, חשבו אז שהיא משהו, היא תוכל לעמוד לעולם ולעולמי עולמים... ועשו הפלגת הבכורה עם העשרים שיזכו לסיור באייה הזאת, חיזקו אותה בכל החיזוקים שבעולם. ובאו שם, ושרו והתהללו וכו' וכו'. הפלגת הבכורה הזאת הרבה מאד כושלה. והנה באותו היום בערב בא קרן חן והרס לה את הכל, נשארו ממנה בודדים. הבינו שגאסו של האדם היחס מדיא - תשפילנו. אותו רב היה אז חילתי, 'צלנז' (נדמה לי, ואולי 'קולומביה' לא, זוכר), שהגיע למעלה ואמרו: הנה משהו שיעלה למעלה כמו דור הפלגה, 'נבנה לנו עיר, ומגדל וראשו בשמים' (בראשית י"א, ד'). לא עשתה כמה צעדים באויר והתפוצצה כולה... לא נשאר כלום. אמרו: מה שקרה לדור הפלגה פעם, קרה לדור שלנו. לאדם אסור להתגאות! ושנה לפני הטיטניק היה סופר אחד עיתונאי שכתב מה שלחם, בראיית אניה חזקה, טובה, מדרגת וכו' וכו', ופתאום טבעה בתהומות. נתן פרטים מדויקים כאלו הוא רואה את האניה במעין, והוא לו מה שקרה לגאיה הזאת. וכך היה מה ארוא.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם: 16:24	17:19	17:57
ת"א: 16:20	17:20	17:53
חפיפה: 16:17	17:18	17:50
ב"ש: 16:22	17:21	17:55

להאיר

הזכות שלכם

איך יודעים אם צריך להתייחס לחלום?

ג. [שאלה מהקהל: אז מה ההגדרה? וענה מרן רבנו זצ"ל:] **אם נפשך לא עגומה מהחלום, אל תתייחס. אבל אם הנפש עגומה, סימן שהיא מאותתת לך: תיזהר, תעשה משהו.** ככה כתוב בגמרא: "הרואה חלום ונפשו עגומה עליו" יעמוד בשעה שהכהנים נושאים כפיים, ויקרא את הנוסח של "אני שלך וחלומותי שלך", ובריאותי שלך, וחיי שלך, הכל שלך! **ואם הוא בעצמו כהן, אני כתבתי תקנה אבל לא רצו לקבל אותה.** מה נעשה להם? אמרתי כשאומר "יברכך", יכוון "יברכך" **בגימטריא שלוש פעמים חלום.** יש חלום טוב - שיתקיים. חלום חצי חצי - שיתפא. וחלום רע - שיתפך. זה כל מה שאומרים בנוסח ההוא, והכהן כולל הכל במלה אחת. אמרו: לא, מי יודע גימטריאות? אף אחד לא יודע... אלא אחרי שיגמור את ברכת כהנים, אחר כך יאמר בשים שלום את הנוסח הזה, וכשיענו הקהל אמן, יענו גם על התפלה שלו. בסדר. אין הכי נמי.

"ולא זכר שר המשקים"

ד. אבל אם יוסף היה סתם מאחל טובה למי שחולם, ואומר "הכל בסדר" וגמרנו [וכך היה קורה. היו אומרים שכך דרך העולם לאחל טוב]. אבל יוסף אמר לראשון: אתה תחזור, "והשיבך על כנך" (בראשית מ', יג). **"וירא שר האופים כי טוב פתו"** (שם פסוק ט"ז). מה זה "כי טוב פתו"? איך אתה יודע אם הוא פתר נכון או לא נכון? אלא אין הפירוש שפתר פתרון נכון, אלא "כי טוב פתו" הכוונה [לפי פשוטו] שפתר יפה, שפתר לטובה. אז אמר לו: גם, אני חלמתי, גם את זה תפתור לטובה! אמר לו: לא כל פתרון אותו דבר. החלום שלך הוא לא טוב, אלא הוא רע. אם העוף אוכל מהסל זה סימן שיאכלו את הראש שלו, וכמו שאמר התקיים בדיוק. אחרי שראה שר המשקים מופת כזה, הוא היה צריך לזכור את זה. היה צריך לזכור שהיהודי הזה שישב איתנו בבית הכלא, יודע דברים נפלאים. היה צריך לומר לפרעה: אתה יודע אדוני, זה שאני זכיתי היום לצאת מהכלא, זה בזכות נער עברי שהיה שם ואמר דברים מפליאים. ואני לא מאמין שהוא עשה משהו לא טוב, הוא נאסר על לא חסם בכפיו. אבל שר המשקים היה "טמבל"... שכח. וחכמים אומרים (בראשית רבה פרשה פ"ח אות ז') שמהשמים הייתה השכחה הזאת. למה? כי יוסף שם בטחונו בבשר ודם.

הרי חייבים להשתדל?

ה. ליוסף לא היה עם מי לדבר. הוא היה בודד שם. אין לו לא הורים, לא משפחה, לא אחים, לא "מסיבת עיתונאים"... שום דבר. עם מי ידבר? אין עם מי לדבר. פוטיפר שונא אותו, כי הוא האמין לדברי אשתו. אשתו שונאת אותו, כי הוא לא רצה למלא את מה שהיא ביקשה. אז ממילא אין לו מה לעשות. [למה זה לא טוב שהוא השתדל?], הנה הזדמנות ראשונה. הוא פתר את החלום שלו נכון, וביקש "כי אם זכרתי אתך" (שם פסוק יד). **אלא אף על פי שמצוה על האדם להשתדל ולעשות הכל. כמו שאדם לא ישב ככה ויאמר: "הכסף יגיע אלי מן השמים"... אין דבר כזה!** "ויברך ה' אלוך" (דברים ט"ו ח') - יכול אפילו יושב ובטל? תלמוד לומר "בכל אשר תעשה" (ספרי שם). תעשה - תקבל ברכה. אבל אם לא תעשה, מה אתה רוצה שתיפתח התקרה של הבית ויזרמו לך משם דולרים?... אין דבר כזה בעולם! אלא אם כן אתה רוצה נס "יש מאין", ואין נס "יש מאין"⁶. היה נס כזה רק פעם אחת בהסטוריה - בששת ימי בראשית בלבד. אחר כך אין דבר כזה. אז יוסף מה עשה? טעות קטנה - "כי אם זכרתי

6. אפילו אלישע הנביא אמר לאשה הזאת: יש לך משהו בבית? והיא אמרה לו: "יש לי אסוך שמן" (עין מלכים ב' פרק ד'). אמר לה: אם יש אסוך שמן, תחול עליו הברכה. וככה טורי זהב מתוך (סי' תר"ע סק"א, ע"ש) על מה אנחנו עושים חנוכה שמונה ימים, נעשה שבעה ימים, הרי היה לנו פך שמן של יום אחד. ואמר ה"ט"ז שאם לא היה לנו שמן אפילו של יום אחד, היה צריך להיברא שמן מחדש, ואין דבר כזה בריאה "יש מאין" רק בששת ימי בראשית. לכן עצם הדבר שמצאו את הפר, זה הנס.

אתך, והזכרתי אל פרעה, והוצאתני מן הבית הזה". "והוצאתני" - אתה תוציא אותי. **אם אדם סומך על בשר ודם שיוציא אותו - בשר ודם ישכח, בשר ודם לא שוה כלום.** המדרש אומר "ולא זכר", "וישכחתי". למה פעמיים? אלא בהתחלה "לא זכר" מעצמו. אחר כך אמר: איך אני אהיה כפוי טובה? אז הוא עשה לו סימנים כמו שהיו רגילים בחוץ לארץ (ואולי גם פה עושים את זה), מי שרוצה לזכור משהו, לוקח את המטפחת שלו ועושה בה קשר. אחר כך הוא רואה את הקשר, ושואל את עצמו: מה הקשר הזה? אה, זה מזכיר לי לשלם משהו למישהו, או להגיד איזה דבר. אז הוא קשר מטפחות. אבל בא המלאך והתיר אותם, אז הוא לא זכר. המלאך מתיר אסורים, והוא אוסר את המותרים... יוסף ישב בבית הסוהר, אין מה לעשות.

"בעזרת ה'" תמיד על שפתי

ו. יוסף הצדיק שכח לרגע את כח הבטחון השלם, אע"פ שתמיד הוא היה יחיד שכאשר נפגש בין הגוים אומר להם אלוקים במילואו. "הלא לאלקים פתרונים ספרו נא לי" (בראשית מ', ח'), "בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה" (שם מ"א, ט"ז), "ועל השנות החלום אל פרעה פעמיים כי נכון הדבר מעם האלקים וממחר האלקים לעשותו" (שם פס' ל"ב). כל הזמן "אלקים" היה שגור בפיו. היום אמר לי מישהו פירוש בפסוק "ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח" (שם ט"ב). יוסף על כל דבר ודבר מזכיר "בעזרת ה'". אומר לו אדוני: "תביא לי כוס קפה", ויוסף אומר: "בעזרת ה' אביא לך כוס קפה". "תביא לי משהו", "תעשה לי משהו". ויוסף אומר: "בעזרת ה' אעשה לך - אביא לך שמיכה וכדומה". מה זה בעזרת ה'? כן, אני לא זז ממנו. כיון שהיה מזכיר שם שמים תמיד [וזהו "ויהי ה' את יוסף"], לכן - "ויהי איש מצליח". כאן הוא היה צריך לומר "זכרתי והזכרתי ואני אצא בעזרת ה' מהבית הזה". אמרת "והוצאתני" על מלה כזאת קיבלת עוד שנתיים! וכשהגיע הזמן שלו "עד עת בוא דברו אמרת ה' צרפתהו, שלח מלך ויתירו" (תהלים ק"ה, י"ט-כ'). המלך בעצמו משחרר אותו. איך זה קרה? פרעה חולם והנה עומד על היאור.

לא לכבוד פרעה ולא לכבוד החרטומים, לכבוד יוסף

ז. "והנה מן היאור עולות שבע פרות" (בראשית מ"א, ב'). אומרים שכל אחד ואחד מהחרטומים פתר ופתר ופתר, ובא יוסף ופירש את הפירוש הנכון שהתקבל על לבו של פרעה. ואחר כך אמר לו יוסף: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתוהו על ארץ מצרים" (שם פס' לג'). מה אכפת לך? וכי אתה נותן עצות למלך? פתרת את החלום, תודה רבה, לך מפה... אז אמרו סיפור על הנודע ביהודה. פעם באו אליו שני גבירים בטלנים. אין להם מה לעשות, יש להם כל כך הרבה כסף. והנה ישבו במרפסת זה מכאן וזה מכאן, ובא איזה מגן והתחיל לנגן שם. מנגן ומנגן כדי שיזרקו לו קצת כסף. טוב, זרקו לו משהו. זה זרק זה זרק, וההוא הלך. אחר כך התווכחו הגבירים האלה: מגנינה כל כך עריבה הוא עשה, לכבוד מי בא המנגן הזה, לכבודי או לכבודך? כל אחד אומר לכבודי. זה אומר לכבודי, זה אומר לא לכבודך, אלא לכבודי. מי מכיר אותך בכלל? אני יותר מפורסם... וההוא אומר: מה, אתה יותר מפורסם ממני? אני יותר מפורסם! עשו ככה מלחמה מן האויר. אמרו, בוא נלך לרב. לא די להם שבזבזו זמנם, אלא הלכו גם לבזבזו זמנו של הנודע ביהודה... הנודע ביהודה אמר להם: על בורות צריך לשלם כסף, עשרה זהובים מכאן ועשרה זהובים מכאן. אמרו לו: בבקשה, הנה עשרה זהובים ועשרה זהובים. אמר להם: עכשיו מה טענותיכם? אמרו לו אותם. אמר להם: רגע אחד, אני אעיין בחושן משפט ואגיד לכם. חזר ואמר להם: **העני הזה המנגן הזה לא בא לא לכבודך ולא לכבודי, אלא לכבודי שאני ארויח עשרים זהובים...** לכו הביתה, עד כאן. אז פרעה אומר: כל כך אני אהוב למעלה, שמהשמים מראים לי שבע שנות שבע ושבע שנות רעב. והחרטומים אומרים: החלום בא לכבודנו, שאנחנו נפתור את החלום, ואז

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחיל' בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

פרעה יעשיר אותנו ויכבד אותנו. **אמר להם יוסף: לא לכבודכם, אלא בשביל "איש נבון וחכם וישיתוהו על ארץ מצרים". הכל בא לכבודי... זהו. "נבון וחכם" גימטריא יעקב.** כי את כל החכמה של יוסף הוא למד אותה מאביו. ככה כתוב: "כי בן זקונים הוא לו" (בראשית ל"ג, ג') שהוא היה מלמד אותו תורה (עיי' בבראשית רבה פרשה פ"ד). "נבון וחכם" או "חכם ונבון" עולה 182. "אין חכם ונבון כמוך", כל החכמה שלו באה מאביו יעקב, הכל בא מיעקב אביו.

יוסף צדיקא

ח. גם כאשר פיתתה אותו אשת פוטיפר והוא עמד בנסיון. איך יכול לעמוד בנסיון? בחור צעיר והוא לבדו, והיא מפתה אותו ומשדלת אותו. לא אמרה "שכב", כי "שכב" זה ציווי - אני פוקדת עליך. אלא "שכבה" לשון שידול. כמו להבדיל: "ה' שמעוהו" **ה' סלחהו**, ה' הקשיבהו, ועשה... (דניאל ט' י"ט). כשאתה מוסיף ה"א בסוף הציורי פירושו: "בבקשה, תעשה לי טובה". כמו: "ועתה לכה ואשלחך אל פרעה" (שמות ג') - תעשה טובה, לך אל פרעה. אז היא משדלת ומפתה ומבטיחה לו הרים וגבעות, והוא עמד בנסיון! **איך עמד בנסיון? אמרו חכמים** (סוטה דף ל"ו ע"ב) **שהוא ראה צורה של אביו.** זה מה שנאמר (וינס ויצא החוצה" (בראשית ט"ל, י"ב). **ויצא ראשי תיבות וירא צורת אביו.** ויש עוד רמז שם: "ויהי ה' את יוסף" (שם פס' ב'). יוסף בגימטריא מאה חמשים ושש. תוסיף על זה שם הוי"ו 26 - יוצא 182 כמנין **יעקב.** הוא ראה בדמיונו תמונה של יעקב, אמר: אני אעשה דבר כזה? אני אפסיד את שמי מהחושן! לא! **הוא עמד בנסיון, וזכה לכל המעלות. לא בחנם הוא שנקרא "יוסף צדיקא", כי הוא עמד בנסיון.**

זכות יוסף

ט. המדרש (בראשית רבה פרשה פ"א אות ו') מספר שפעם באה מטרוניתא אחת לרבי יוסי ואמרה לו: רגע, מי אמר שיוסף עמד בנסיון? מי אמר? היתכן כדבר הזה? אדם בודד והוא צעיר, יצר הרע נורא ואיום. מי אמר שהוא עמד בנסיון, **אולי התורה מחפה עליו ועושה אותו צדיק?** אמר לה רבי יוסי: התורה מחפה עליו! תראי עמוד לפני כן התורה מספרת על יהודה שהוא לא עמד בנסיון, ועוד שני עמודים לפני כן התורה מספרת על ראובן שלא עמד בנסיון [לפי פשוטו]. למה התורה לא מחפה על ראובן ויהודה שהם גדולים והם נשואים (יהודה אמנם היה אלמן, אבל כבר נישא), ועל יוסף היא מחפה? **אלא באמת יוסף היה צדיק, ולכן זכה לתואר הזה "יוסף הצדיק" - "זכותיה דיוסף צדיקא".** כשאומרים ברחמנא אומרים "קיימיה", כולם "קיימיה", חוץ מיוסף שלא אומרים "קיימיה דיוסף". כי "קיימיה" פירושה ברית, ולא הייתה ברית עם יוסף, לא כתוב שנכרת עמו ברית. אבל "זכותיה" אומרים, זכותו של יוסף הצדיק.

אסור לקרוא עיתונים חילוניים

י. **גם בדורנו, אדם ששומר את עיניו ולא מסתכל בדברים שאינם שלו, לא מסתכל בעיתונים מלוכלכים** [יש לו זכויות מרובות]. היום העיתונים מלוכלכים לחלוטין, בן אדם לוקח עיתון לראות בו איזו מלה, ופתאום תמונה מכאן ותמונה מכאן ותמונה מכאן. אסור ליגוע בהם! **ממש כמו שאדם נוגע בצואה, נוגע בכללך, כולם מלוכלכים להחריד.** פעם בעיתון אולי יש איזו מלה מתחת "נחש מתחת לקש"... איזו מלה של כפירה. פעם הראו **לחזון איש ע"ה** איזה חדשות, והוא לא רצה לנגוע בעיתון, רק ראה אותו מרחוק. אמר לו מי שהראה לו את זה: למה הרב לא נוגע בו? אמר: אם אני נוגע בו, אחר כך אני צריך להחזיר לך, ויש בזה לפני עיור! אז אני לא רציתי לנגוע בו, ראיתי מה שקרה וזהו זה, תקח את העיתון שלך. גמורנו. אני לא נוגע בו כי אחר כך אסור להחזיר לך. **והיום העיתונים מלאים טומאה, מלאים רפש.** פעם היצר הרע היה מפתה ואומר:

7. מטרוניתא זו אשה מכובדת, כל מיני אנשים ברומי היו מתוככים עם החכמים. היו יודעים קצת את התורה, כי היא כבר תורגמה ליוונית מזמן תלמי המלך לפני שלש מאות שנה [לפני זמן החכמים].

תשמע העיתון הזה - שלנו, של החרדים - לא ברמה. איזה סגנון, ואיזה כתב, ואיזה אותיות. **העיתונים שלנו** היו ברמה נמוכה מאד. אבל היום הם ברמה גבוהה, **כותבים בסגנון יפה. יש בהם גם תועלת, גם ענייני רפואה, גם ענייני חינוך. למה אדם צריך את הזבל שלהם?** ראו שהחינוך שלהם אפס אפסים, אז מה הם עושים? מפתים אותנו, כופים עלינו את החינוך שלהם, את הליב"ה שלהם. מה יצא מהליב"ה שלכם? לא דעת ולא שכל ולא לב... אין כלום. שום דבר. תעזבו אותנו. **אנחנו נתחנך יפה.** ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

עשרה ראשונים

יא. [בן איש חי שנה ראשונה פרשת מקץ הלכה א'] **מצוה על האדם להיות מעשרה ראשונים בבית הכנסת. ועיקר המצוה שיישאר להתפלל שם, ולא כאותם שיהיו מעשרה ראשונים בבית הכנסת, ואחר כך הולכים למקום אחר.** כנראה במקום אחר מקדימים אותם אחרים, קוראים בקשות וכדו' [אך אינם מעשרה ראשונים], והם רוצים לקיים מצות עשרה ראשונים. אז מה הם עושים? נכנסים לבית כנסת אחד שעדיין אין בו עשרה, "הנה עשיתי מצות עשרה ראשונים", והולכים למקום השני להתפלל שם, זו לא חכמה. **החכמה היא שבמקום שאתה מעשרה ראשונים, שמה תתפלל.** עושים שם בקשות? אין הכי נמי, תקום גם אתה מוקדם. **וכנזכר בשער הכוונות.**

זמן תפלת מנחה

יב. **וכשם שמצוה להיות בשחרית מעשרה ראשונים, ככה מצוה גם במנחה ומעריב.** יש פה [בבית הכנסת שלנו] מנהג טוב, שאנחנו גומרים מנחה לפני השקיעה. יש תסבוכת גדולה אם מותר להתפלל אחרי השקיעה. מלשון **הרמב"ם** (פ"ג מהלכות תפלה ה"ד) משמע רק לפני השקיעה, **ושאגת אריה** (סי' י"ז) אומר שאפשר להתפלל אחרי השקיעה. ככה המנהג בכל מקום, וככה בן איש חי (ש"א פרשת ויקהל אות ט') מרשה להתפלל אחרי השקיעה. ובדבר הזה **אבא ע"ה** עושה ספק ספיקא (בשר"ת איש מצליח ח"א חאו"ח סי' ט"ז דף ג"ה). כיון שאחרי השקיעה שלוש עשרה דקות וחצי זה ספק יום ספק לילה, ולדעת **רבנו תם** הוא יום גמור, אפשר להתפלל. לכאורה לא עושים ספק ספיקא כזה, כי יש בו הרבה עקולי ופשוטי (עיי' בשו"ת בית נאמן ח"א חאו"ח סי' כ"ה-כ"ז באורך). אבל בדבר הזה אפשר לעשות. למה? יש דוגמה לזה בגמרא. כתוב: "תפילת השחר עד חצות, רבי יהודה אומר עד ארבע שעות" (ברכות דף כ"ו ע"א). והגמרא אומרת (בדף ז' ע"א) "הלכה כרבי יהודה הואיל ותנן בבחירתא כוותיה" - במסכת עדיות (פרק ו' משנה א') כתוב כדעת רבי יהודה. ומסכת עדיות נקראת "בחירתא". למה "בחירתא"? כי כל ההלכות שם מסוללות, יש שם עדויות. "העיד רבי יהודה" ועוד, כולם עדויות, אז זה הלכה למעשה. אם כן הגמרא פסקה כדעת רבי יהודה.

8. הם אומרים כל הזמן: "לא כדאי לפשוט יד". וזה נכון, **צריך לתקן את זה שאדם ישתדל להתפרנס מגיע כפיו, ולא כל פעם לפשוט יד.** זה לא טוב. כל פעם שאדם מתחנן או אדם מחתן את הבן או את הבת שלו אומר: אני יושב ולומד תורה מבוקר עד הערב, ואין לי מה לפרנס. לא ככה עושים. **צריך אדם למצוא זמן שיעסוק במלאכה כל שהיא כמו שהרמב"ם אומר** (פ"ג מהלכות ת"ת ה"ה). **וכמו שחכמינו עשו.** כולם עשו כך. פעם אשה כתבה: "יש לנו שמונה עשר ילדים, ואני רוצה לחתן את הבת שלי, ובעלי שיהיה בריא יושב ולומד מהבוקר עד הערב" הא גופא קשיא... בעל התחייב בכתובה "ואנא אפלח ואיזון ואוקיר ואפרנס". מה זה? הוא לא פלח ולא זן ולא מפרנס, יושב ולומד. אז ענשה כתובה חדשה שבה **האשה תחתום "ואנא אפלח ואיזון ואוקיר ואפרנס, ובעלי ישב וילמד"!**... אין דבר כזה בעולם. רבי עקיבא אמנם עשה ככה, אבל רבי עקיבא היה עשיר מופלג, קיבל עושר מחותנו. "מששה דברים התעשר רבי עקיבא". הגמרא מנתה אותם בנדרים (דף נ' ע"א). אבל אדם רגיל צריך למצוא זמן לעבוד משהו. "גיע כפך כי תאכל" (תהלים קכ"ב, ב'). לא כל הזמן פושט יד ופושט יד, חיתן כמה ילדים, ומסכן, הלב שלו עומד ללכת. לא לעשות ככה! דרך התורה לא ככה. "דרא חיים עם אשה אשר אהבת" (קהלת ט', ט') והגמרא אמרה (קידושין דף ל' ע"ב) "עם אשה זה כלל גם אומנות. אומנות כל שהיא, גם אומנות של תורה. ללמד, לתת שיעורים, 'ספרות', להיות חזן, כל דבר שתוכל להתפרנס ממנו בכבוד, עדיף מאשר לפשוט יד.

9. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ בבית מדרשו הג"ל ביום שני כ"ב בכסלו התשע"ד בין מנחה לערבית. המערכת.

ההילולא השנתית של מוסדות 'חכמת רחמים'
למרן הסבא קדישא
רבי רחמים חי חויתה הכהן זיע"א
השנה הכל גדול יותר!
יש למה לצפות...

הזכות
שלנו להגדיל

כל מי שזקוק לאיזה דבר ברוחניות או בנשמיות,
ידליק נר לעילוי נשמתו של רבי חויתה ויתרום לשיבת "חכמת רחמים".
וכמה שאדם תורם למוסדות "חכמת רחמים"
הקב"ה יתן לו כסף כעפר הארץ

מי יצא ראשון?

יד. וכשם שמצוה להיות מעשרה ראשונים, ככה מצוה בסיים התפלה שיתעבב עד שישארו תשעה בבית הכנסת. אם ישארו עשרה בדיוק ואתה יוצא, אז ממילא אתה גרמת סילוק השכינה. יש פה עשרה, יש פה שכינה, כשאתה יוצא כאילו אמרת לשכינה "בואי תצאי אתי". למה תעשה את זה? אבל אסור להודיע את ההלכה הזאת ברבים... כי אם כולם יודעים, ויש עשרה, כולם תקועים בבית הכנסת... פעם **אבא ע"ה** אמר את ההלכה הזאת בבן איש חי, וסיפר שבגורבא (כולם קוראים שם בן איש חי) פעם אחת כל אחד אמר לחבירו: "תצא אתה". וחבירו אמר לו: "תצא אתה". "צא אתה וכל העם אשר ברגליך" (שמות י"א, ח'). "צא אתה וכולם יצאו אחריו". אמר לו: "אני אסלק את השכינה?! תצא אתה". וככה נשארו עד הצהריים ואף אחד לא יצא... אחר כך אמרו: נו, הגיעה שעת האוכל, נשאר רעבים? אז יצאו כולם בבת אחת... אבל **יש עצה לדבר הזה. העצה היא שיצאו שנים ביחד. כשיצאו שנים ביחד, מי גרם לסילוק השכינה? שניהם ביחד. וכתוב במסכת שבת (דף ג' ע"א) "שנים שעשאוה פטורים".** אם שנים עשו מלאכה אחת, אז אין להם חיוב של שבת¹². וגם פה נעשה אותה עצה, אם נשארו עשרה בדיוק, וכולם יודעים את ההלכה הזאת של הבן איש חי ואף אחד לא רוצה לצאת, שיצאו שנים ביחד. נגמר. "שנים שנים באו אל נח" (בראשית י"ט), ושנים שנים יצאו... [וע"ע בהערות מרן רבנו זצ"ל לבא"ח שם].

איך רצים לבית הכנסת?

טו. [הלכה ב'] מצוה לרוץ כשהולך לבית הכנסת, וכן לכל דבר מצוה - יעשה אותה בזריזות. אך יעשה באופן שלא ילעיגו הרואים עליו. הרמב"ם אומר (פ"ה מהלכות דעות ה"ח) שתלמיד חכם לא ירוץ ברחוב כמנהג המשוגעים. הרמב"ם בהלכות דעות עושה תלמיד חכם בן אדם¹³. אומר שם שתלמיד חכם ילך בזריזות כאדם שהוא טרוד במלאכתו. ככה הרמב"ם כותב. והוא אומר שעל זה נאמר בקהלת (י', ג') "וגם בדרך כשסכל הולך לבו חסר, ואמר לכל סכל הוא".

12. למה עושים את זה? [כשארין ברירה, כמו שהיה עם] אלישע אחר רחמנא ליצלן, הוא היה תלמיד חכם, אבל נכנס יותר מדאי בפרד"ס, נכנס בחקירות ובקבלה ודברים כאלה, ויצא מהדרך הנכונה. אלישע אחר יצא מהדרך. איך לשון הגמרא (בבבא מציעא דף י"ד ע"ב)? "קיצץ בנטיעות". וכאשר אלישע אחר הלך עם הרומאים, היה מסביר להם כל מה שהיהודים עושים בהלכה. כי הוא ידע הלכה, ידע הרבה מאד. אמר להם: תכפו על היהודים לחלל שבת. אמרו הרומאים: אתם צריכים להעביר משאות כבדים ביום השבת, להוציא אותם מן הבית לרשות הרבים. זה אסור, זה הוצאה ברשות הרבים. מה עשו היהודים? התחכמו והוציאו אותם ביחד, ושנים שעשאוה פטורים. אמר אלישע לרומאים: תדעו לכם, שנים שעשאוה פטורים, תגידו להם שכל אחד יוציא לבד. תביאו להם משאות פחות כבדים [שלא יצטרכו לנוח בכרמלית]. היה עושה להם צרות כל הזמן. (ירושלמי תגיגה פ"ב ה"א ע"ש).

ואיך למדו בגמרא ששנים שעשאוה פטורים? מהפסוק "בעשותה אחת ממצוות ה' אשר לא תיעשנה" (ויקרא ד', כ"ז). **בעשותה** - כשעושה את כולה, ולא עושה את מקצתה. (שבת דף ג' ע"א). וככה **הרב [עובדיה] ע"ה** היה אומר, שאם לוקחים חולה באמבולנס בשבת, ומסיע אותו יהודי. אחר כך צריכים לעצור שם, אבל אי אפשר לכתוב את האוטו. להסיע אותו נוח, זה כדי שיכנס לבית חולים, אבל איך אתה מכבה את האוטו? אז הרב אמר ששנים יכבו ביחד. לא תמיד אפשר לקיים את זה, אבל אין ברירה. אם זה אמבולנס שכל הזמן מסיע ומסיע, אפשר להקל. למה? כי הוא חייב לשמוע אולי יש עוד חולה אחר, לכן אפשר לחזור - אפשר ליסוע.

13. תלמיד חכם לא יאכל כמו משוגע. כמו שהרב אומר: באים אנשים לאולם, כאלו לא אכלו מימיהם... יש שם בר, וממלאים את הכלים שלהם בר. כמו שכתוב בפסוק: "ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר" (בראשית מ"ב, כ"ה)... לוקחים צלחת וממלאים וממלאים, ואחר כך אוכלים רבע וזורקים את הכל... מה השגעון הזה?! האברך הזה לא אברך, זה עכבר חס וחלילה... אוכל ואוכל ואוכל, ובסוף חלק מהדברים שאכל מואס בהם, הוא מקיא אותם. אלא יאכל בתבונה ובדעת. **שידעו שתלמיד חכם לא אוכל כמו כולם. גם כשתלמיד חכם הולך, לא ילך במרוצה כמו המשוגעים, ולא ילך לאט לאט כמו הנשים שנאמר עליהם בישעיה (ג', ט"ו) "הלך וטפוף תלכנה וברגליהם תעכסנה".** נשים זה הטבע שלהם, הולכות לאט, ומסתכלות בחלון ראוה: זו שמלה יפה, אני אגיד לבעלי שיקנה אותה... וכן על זו הדרך.

ואפילו הכי אומר **הרי"ף** (דף י"ח ע"א מדפי הרי"ף) שאם עברו ארבע שעות אפשר להתפלל שחרית עד חצות¹⁰. לכתחילה ודאי בזמן, אם אחרת את הזמן - עד ארבע שעות, כלומר עד שעה עשר פחות או יותר. אחרת יותר - אפשר עד חצות. אבל בגמרא כתוב הלכה כרבי יהודה? אומר הרי"ף נכון שצריך ככה, אבל בדיעבד יפסיד תפילה לגמרי?! לא כדאי. "תפילה רחמי היא" (ברכות דף כ"ו ע"א). לכן מאותה סיבה **אפשר לומר גם כן במנחה, שאם אדם התאחר יכול להתפלל בין השמשות.** ובין השמשות לדעתי הוא **עד שבע עשרה דקות ויש לי הוכחות לזה** (עיין בספר ה' נסי ח"ב (חלק השו"ת סי' ו') ובשו"ת בית נאמן ח"א חאו"ח סי' כ"ח). אבל **לכתחילה ודאי לפני השקיעה.** וכאן תמיד גומרים לפני השקיעה, וגם **בערב שבת מצוה לגמור לפני השקיעה.** ולכן אדם יבוא מעשרה ראשונים למנחה וערבית כדי שיתפללו בזמן, לא יבוא מאוחר מאוחר, ואחר כך בקושי יספיק קדושה. [וע"ע בעניין זמן תפלת המנחה בירחון או"ת שבת תשמ"ו סי' ג"ל].

וכל המקדים יותר, הוא קרוב אל הקדושה יותר

יג. וכל המקדים יותר, הוא קרוב אל הקדושה יותר ושכרו גדול יותר. לכן יש אומרים "אני אגיע עשיר". נכון שעשירי יש לו מעלה שהוא השלים את כל "בי עשרה שכינתא שריא"¹¹ - בכל מקום שיש עשרה, יש אור של שכינה. אז אדם שהוא עשירי הוא משלים את החשבון של העשרה להשראת שכינה, אבל אדם לא יחכה שיהיה עשירי, אלא יהיה דוקא מעשרה ראשונים.

10. אחד הפיתויים שאומר יצר הרע לעצולן כתוב בשבט מוסר (פרק ו'). אומר לו: תישן, תישן. "תפילת השחר עד חצות". [עד כאן מספר שבט מוסר]. ואם עבר חצות, אומר לו: אין דבר, תעשה מנחה שתיים. ואם יעבור מנחה, מה יגיד לו? תעשה ערבית שלוש?! אין לדברים האלה סוף. **11.** בגמרא כתוב (סנהדרין דף ט"ז ע"א) שהיה מין אחד ששאל את הרב, אמר לו: אתם אומרים שכל מקום שיש בו עשרה אנשים השכינה שורה. אז כאן יש עשרה השכינה שורה, בבית כנסת אחר השכינה שורה, וכן בבית כנסת אחר. כמה שכינות יש בעולם?! אמר לו: בוא אגיד לך משהו. אמר למשרת של המין הזה (הוא היה עשיר, היה לו משרת): למה אתה מרשה לשמש להיכנס דרך החלון? אמר לו: זה רק דרך החלון שלנו? בכל מקום היא נכנסת! מה, אני אגיד לה אל תיכנס?! צריכים את אור השמש והיא נכנסת. אמר לו: אתה רואה? כמה משמות יש בעולם? והיא נכנסת כאן ונכנסת כאן? אלא יש שמש אחת, והאור שלה בא לכל מיני מקומות, ומאירה לעולם כולו. אמר לו: אותו דבר השכינה, השכינה היא אחת. אבל בכל מקום היא שולחת ניצוצי אורה. זה מה שכתב **רבי יהודה פתייא** (מנחת יהודה פרשת בשלח סי' נ') ששכינה זה לא הקב"ה - "לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה", השכינה זה האור שנברא. וככה **הרמב"ם** כותב (מו"ג ח"א פ"ט ועוד) ששכינה זה אור נברא. והאור הזה אין לו סוף, לכן בכל מקום שיש עשרה יש אור של שכינה. [וע"ע בספר ה' נסי ח"א עמ' ס"ג].

פתייל תכלת, מצוות ציצית בשלמות!

הגאון רבי משה מרדכי קארם שליט"א
אתם שוכן לברר הלכותיה
ויצא להם כן ע"פ בירור ההלכה,
צריכים לקימה, ואין מושג של
בושת פנים בקיום ההלכה

עוד אין לך תכלת?
הקבל את היום וקבל סכסוך!
קו המילה - קו ציצית שלמות

0799-1000-65

זכרתם - יומי - יומי - יומי

מוקדי מכירת ספרי מכון אורח צדיקים ברחבי הארץ:

מוקד מרכזי מושב ברכיה מוסדות "חכמת רחמים" 08-6727523 / 9105* שלוחה 6

חול אביב
בתאום עם המוקד בברכה
מנחם
רחוב זלמן שור 3537642-053
תנחום
רחוב הרטום 054-8003203

כור שבוע
בתאום עם המוקד בברכה
מינוק
ישיבת "כסא רחמים" רח' עזריאל 24

קריית נתן
מחשבת סהורה 4122763-050
אשכול
חזות תורה 08-6750841

ירושלים
הרב יעודה חמד • הספריה הספרדית רח'
052-767-9513 ד"ר 052-3265-232
הרב משה כהן • נבעת שאול רח' קהתי
054-844-4466 050-480-4217

כתבו עד 10 שעות
לכרנה לחפילה בזאת חנוכה
שיתברכו ע"י האחים הכהנים
הקדושים ראש המוסדות
האגודת הרב חנוכה שלישי
והמזרח הרב ברכאל הכהן שלישי
לשליחת שעות: 035090500@gmail.com

צריך משהו שידבר, שיאמר איזו מלה של זכות. יש גמרא בחגיגה (דף ט"ו ע"ב) שרבי מאיר למד תורה מפי אלישע אחר. ובשמים היו אומרים הלכות מפי כל התנאים, אבל מפי רבי מאיר לא אומרים. "אשכחיה רבה בר שילא לאלהו" - מצא את אליהו הנביא. אמר לו: "מאי עביד קודשא בריך הוא?" - [מה עושה הקב"ה?] אמר לו: אומר הלכות רבות, מפי רבי עקיבא, מפי רבי ישמעאל, ומפי כל התנאים. ומשמיה דרבי מאיר לא רוצה להגיד. אמר לו: למה? אמר לו: כי רבי מאיר למד תורה מאלישע אחר שהוא לא בסדר. אמר לו: אז מה, אם אדם מצא רימון, תוכו אכל קליפתו זרק. אלישע אחר הוא לא בסדר, אבל היה מלא תורה, התורה שלו תלך לאיבוד? לא חבל עליה? אז הוא למד ממנו תורה. ובאמת יש כמה הלכות במשנה בפרקי אבות שאמר אותם אלישע בן אבויה. הוא למד הרבה תורה, ואחר כך בעוונות התקלקל, אז רבי מאיר לקח את התורה שלו שלא תלך לאיבוד. אמר לו אליהו: "השתא קאמר" - עכשיו "כשאדם מצטער השכינה כביכול מצטערת ואומרת, קלני מראשי, קלני מזרועי". (אדם שהראש שלו כבד, אומר: אוי, הראש שלי כבד, היד שלי כבידה. אבל לא רצה בעל המשנה לומר: "כבד אני מראשי", אלא אמר "קלני" - קל אני מראשי, קל זה לשון נקיה). וכי הקב"ה לא ידע את הלימוד זכות הזה [על רבי מאיר]? אלא הוא רצה משהו למטה שיגיד את זה. אז גם פה המלאכים ירדו לדבר סנגוריא על ישראל. כמה שעושים הפושעים בעוונות הרבה דברים לא טובים, הם אומרים: תשמע, איפה ראית עם כזה, חי אלף תשע מאות שנה בגלות ועדיין מתפללים, עדיין לומדים תורה, עדיין נותנים צדקה. זה עם מיוחד, מגיע לו כל הטובות שבעולם, תבטל כל הגזירות מעליהם.

בבית הכנסת לא ירוץ

י. ומהיו לא ירוץ אלא עד פתח בית הכנסת, אבל בבית הכנסת עצמה אסור לרוץ. יכנס שמה כמו משוגע? מה אתה רץ? עד כאן זהו. אלא ילך באימה ויראה כי היכל מלך הכבוד הוא. נניח שיש לך פגישה עם אובמה, אתה תיכנס שמה כמו משוגע? יוציאו אותך החוצה. תיכנס ואתה רועד, אם תאמר איזו מלה, הוא יזעיק לך פנים מרוב הטרור שלו¹⁵. ... לכן כשאתה בא למלך הכבוד - הקב"ה - בבית הכנסת, תיכנס באימה ויראה. תרוץ ברחוב עד שתגיע, ותרוץ הכוונה ללכת מהר, כשתגיע תלך לאט לאט. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

15. פעם אחת אובמה הרים טלפון לנתניהו. מה הוא עשה? הזמין את העיתונאים שיראו איך הוא שם את הרגל שלו על השלחן... ויצלמו אותו ככה. הוא בז למדינת ישראל ולעם ישראל, כולם אפס בעיניו. והוא אפס אפסים! הוא אפס, והוא חמור טיפש שאין כמוהו בעולם... אנשים שהלכו אתו בידידות כמו מובארק ואחרים, עושה להם כל הצרות שבעולם, כי הוא חסר דעת וחסר מעללים, אין לו שכל. גם המדינה שלו אומרים עליו שהוא משוגע. אז למה בחרתם בו אם הוא משוגע? ה' רצה שהעץ יהיה לנו נשיא, אז העץ נעשה נשיא.

כוס תנחומין

לידידנו ומכובדנו רב פעלים מקבציאל לתורה ולתעודה

הרב משה עידן נר"ו
(ראש המועצה"ד ב"ב לשעבר) ורעייתו

בהלקח בחטף בנם בכורם

עמוס מתתיהו ע"ה בן נורית מב"ת

נ"ע ביום שלישי כ"ו בכסלו התשפ"ו

מן השמים תנוחמו ולא תוסיפו לדאבה עוד

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים אמן

איך הוא "אמר לכל סכל הוא"? כשהוא הולך, ההליכה שלו מעידה עליו. אם הוא הולך כמו אדם נורמלי, אז שהוא הולך כמו משוגע. אז גם כאשר אמרנו שירוצ' לבית הכנסת, לא ירוץ' כמו אדם משוגע, אלא ילך כמו בן אדם "כאישי מהיר במלאכתו" (ע"פ משלי כ"ב, כ"ט). ואמרו חז"ל (שיר השירים רבה פ"ז אות י"א) על פסוק "מלך אסור ברהטים" (שיר השירים ז', ו') [שהשכינה קשורה עם ישראל בגלות בשביל שתי ריצות שרץ אברהם אבינו עליו השלום בשביל מצוה]. מה זה ברהטים? "ברהטים" בשקתות המים" (בראשית ל', ל"ח), מה זה רהטים כאן? אלא רהטים בארמית "היטי" - רץ. "המלך" - הקב"ה - כביכול "אסור" - קשור עם ישראל בגלות בגלל שני רהיטות - שני ריצות. אברהם אבינו רץ פעמיים בשביל המצוה. פעם ראשונה - "וימחר אברהם האהלה אל שרה, ויאמר מהרי שלוש סאים קמח סולת" (בראשית י"ח, ו'). שלושה אורחים באו פתאום, היום חם מאד, והוא מחכה. באו שלושה מלאכים בדמות אורחים. אמר לה: "מהרי - תעשי - שלוש סאים קמח סולת לנשי ועשי עוגות" אם תעשה [לחם], יקח לה זמן עד שתאפה, ועד שיתפח הבצק. אמר לה: תעשי עוגות מצות, מהר מהר. אז "וימחר אברהם", ויאמר מהרי - הכל מהר. ואחר כך כתוב: "ואל הבקר רץ אברהם" - הלך למקום שיש שם כמה עגלים צעירים שבדאי אין בהם סירכא ולא שום דבר. "ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער" (שם ז') - אז פעמיים אברהם אבינו רץ, "וימחר", רץ. לכן כתוב "ברהטים" - שתי ריצות האלה¹⁴.

ישראל רצים והמלאכים רצים ללמד זכויות עליהם

טז. ואמרו גם בן זוהר (רעיא מהימנא פרשת פינחס דף ר"ט ע"ב) כשישראל רצים לדבר מצוה, כנגד זה רצים מלאכי סנגוריה ומקדימין ללמד זכות על ישראל. כל מי שמקדים הרי זה משובח. כשמדברים זכות על ישראל ממילא נסתמים פי המקטרגים. ככה כתוב במשלי (י"ח, ז') "צדיק הראשון בריבו". כשבאים שנים לשופט, ואתה מתחיל לדבר הראשון, השופט ישמע אותך יותר טוב מהשני. אז מלאכי סנגוריה הקב"ה אוהב אותם. הוא יודע את הסנגוריה, אבל

14. למה אברהם רץ? כי להכין את הבקר לוקח זמן, האורחים יתעכבו. כשהיינו הולכים לאמריקה. מהבוקר עד הצהריים שום דבר לא שמים בפה. אוכלים משהו קר בבוקר, ואחר כך רוצים לאכול משהו חם. קר מאד שם. וישנו אחד שיש לו מסעדה, אבל כל העובדים שם גוים, מה לעשות? הם סומכים על דעת מאן דאמר. הוא ספרדי שלנו, אבל יש מאן דאמר (יו"ד סי' ק"ג ס"ז) - וככה נוהגים האשכנזים - שאם המשיח מדליק את החשמל בבוקר, הכל נקרא מעשה יהודי. לא צריך שיש את הקדירה על האש. ולמה לא יש את הקדירה? כי היא כבידה, מה לעשות? בעיה גדולה מאד, איך ישים? יש דרכים שגם אם לא יש את הקדירה, זה גם כן יהיה בסדר, אבל הם סומכים על זה. ואנחנו אומרים: לא, צריך שהיהודי בעצמו ישים את הקדירה על האש. אז אני לא יכול לאכול משם. אומרים לו: תביא לנו אוכל שכשר לדעת מרן. אבל שמה לא אומרים: "בישול יהודי", זה גזענות... אלא אומרים "שומר שש"ס... בישול של שומר שבת, הגוי ודאי לא שומר שבת, וגם היהודי צריך להיות שומר שבת כדי שנאכל ממנו. אז הגוי לא יאמר אתם גזענים. יאמרו לו: אתה שומר שבת? אתה לא שומר שבת, הלואי שישמור את החול... אבל עד שיכין את האוכל הזה אצל שומר שבת, לוקח לו שעה. הלב שלך נופל. אתה לא יכול להכין אותו חצי שעה לפני כן? משמנה בבוקר לא אכלנו שום דבר חם עד השעה אחת, נחכה עוד שעה לשומר שבת, ומביא אוכל בשעה שתיים, אורז עם עופות וכו' וכו', אמרתי לו: לא צריך את זה. מרק חם שזה כל העופות האלה וכל האורז הזה... הכל מיותר. תעשה זריזות, תרגיש את השני. אתה אוכל לא "שומר שש"ס", ואנחנו רגילים שמהבשל צריך להיות יהודי על פי דעת מרן. אז אנחנו גומרים באחת וחצי, שעה לפני כן תכין, באחת - אחת ורבע תביא את זה. הוא לא מבין. השנה הזאת [עקב ניתוח שעבר אז מרן זצ"ל ברגלין] התפתרתי מכל זה, פטור אני מאמריקה. אני יכול ללכת לשם.

אני נוסע בדרך, ויש שם 'ק' אימה' (אותיות אמריקה...), ומכול אחד מטלפנים שהם רוצים שיעור. פתאום למסור שיעור? איך אני אכין שיעור? פתאום נזכרתי שיש בגמרא "טלטולא דגברא קשין מטלטולי דאיתתא" - טלטול של גבר יותר קשה מטלטול של אשה, שנאמר (ישעיה כ"ב, י"ז) "והנה ה' מטלטלך טלטלה גבר". איפה הגמרא הזאת? בכתובות ובסנהדרין. באותו רגע בדיוק, חתני שיחיה התקשר ושאל: מה שלומכם? מה שלומכם? אמרתי לו: איפה הגמרא הזאת? תחפש לי אותה בספר "בית ועד לחכמים". אמר לי: כתובות דף כ"ח סוף עמוד א' וסנהדרין דף כ"ו סוף עמוד א'. נתתי על זה שיעור יפה מאד. קצת דקדוק, וקצת גמרא, וקצת חידושים, והרמב"ם והרש"ש, והכל בעל פה. הם לא הבינו שאני לא באתי לתת שיעורים, באתי כי צריך כסף לשיבה. מה אני ארויח מכך שאגיד שיעור ואף אחד לא יתרום פרוטה אחת? אני באתי לתת שיעורים? "טענו בחטים והודה לו בשיעורים" (ע"פ ב"מ דף ק' ע"ב) - בקשתי חטים בשביל תלמידי הישיבה, ואמר לי "תתן שיעור" ... חכמה עצומה. הרב עובדיה אומר, אמא אומרת לילדה שנמצאת בבית: "תקני לחם". והיא אומרת לה: "אמא, יש לי שיעורים". אמר הרב: על זה נאמר "טענו בחטים והודה לו בשיעורים", אל תקרי בשיעורים אלא בשיעורים... היא אומרת תביא לי לחם שזה חטין, והיא אומרת "אמא יש לי שיעורים". תעזבי את השיעורים...

להאיר את אור התורה

כהנים משחקים?

אנחנו אומרים בתפלת על הנסים: "וטיהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך". הכהנים הגיעו לבית המקדש לאחר הנצחון על היוונים, והדליקו נרות בחצרות הקודש - בבית המקדש שנקרא **חצר** כמו שכתוב: "כי טוב יום בחצרך מאלף" (תהלים פ"ד, י"א).

היוונים רצו לעקור מעם ישראל את התורה. הם לא רצו לעקור את עם ישראל עצמם, להרוג אותם, אלא רצו שעם ישראל יהיו יוונים כמותם. איך עושים את זה? פוגעים בתורה, מעבירים את עם ישראל על דתם. בהתחלה הם כל כך הצליחו בדבר הזה, עד שבספר "וסיפון" כתוב שבמקום שהכהנים יעבדו בבית המקדש וילמדו תורה, "ויראו משפטין ליעקב ותורתך לישראל" (דברים ל"ג, י'), היו משחקים בכדור במגרש סמוך לבית המקדש ומתאמנים על כושר ופיתוח הגוף.

לכן דוקא בימים האלה שטיהרו את בית המקדש והדליקו בו נרות, בימים שהחזירו לעם ישראל את התורה, כולנו צריכים להתחזק בתורה, להשקיע עוד יותר בתורה, ועוד יותר בקדושה ובטהרה. גם חלילה אם אדם נפל ונכשל בשגגה או אף במזיד, ימי החנוכה האלה הם ימים קדושים שאפשר להתעלות בהם מאד מעל כל הנפילות, להתקדש בהם מאד ולהשיג בהם הרבה השגות.

אור הגנוז

כתוב במדרש (בראשית רבה פרשה י"ב אות ו') שהאור הגנוז שימש שלושים ושש שעות. כנגד זה אנחנו מדליקים שלושים וששה נרות בכל ימי חנוכה, שאז מתגלה האור הגנוז וחוזר ומאיר לכל הרוצה לשקוד על התורה הקדושה. היכן גזז הקב"ה את האור הזה? אומר הזוהר הקדוש (שמות דף קמ"ט ע"א): גזז אותו בתורה הקדושה, מי שלומד תורה בלילה חוט של חסד יוצא מהאור הגנוז ונמשך עליו. אם כן, כאשר נלמד תורה בהתמדה בימי החנוכה חג האורים, אזי נזכה לאור גדול. ימי החנוכה הם ימים קדושים של אור, של קדושה וטהרה, יש בהם סייעתא דשמיא גדולה מאד להתקדש ולהיטהר, להתחזק בתורה. זה הניצחון שלנו על היוונים, כמה שיותר להתחזק בתורה, צריך לנצל כל רגע ללמוד תורה בטהרה, תורה בקדושה.

נצח והוד יחדי

בספר "בני יששכר" (מאמרי חודשי כסלו טבת מאמר ד' אות ה') כתב בשם המדרש, שהמכבים שנלחמו נגד היוונים התפללו: "מי שענה לשמואל במצפה הוא יענה אותנו". שואל הרב, למה הזכירו דוקא את תפלת שמואל במצפה? למה לא הזכירו את אבות האומה?

אלא הוא מסביר זאת כך. בפרשת וישלח קראנו איך שיעקב אבינו נאבק נגד המלאך. המלאך לא הצליח לנצח את יעקב, אז הוא החליט לפגוע בירכו, "ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו" (בראשית ל"ב, כ"ו). אומר רבנו האר"י הקדוש, ידוע שיש שבע ספירות - חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות. כאשר המלאך פגע בכף ירך יעקב, הוא פגע בספירה החמישית שהיא "הוד" וקצת בספירה הרביעית שהיא "נצח", ולכן פסקה נבואה מישראל באלף החמישי.

כמו כן, ידוע שמשנה רבנו הוא כנגד ספירת "נצח", ואהרון הכהן כנגד ספירת "הוד". שמואל הנביא שקול כמו שניהם, כמו שכתוב: "משה ואהרון כבוהניו ושמואל בקוראי שמו" (תהלים צ"ט, ו'). לכן אמרו המכבים "מי שענה לשמואל במצפה הוא יענה אותנו". כיון שצריכים לתקן את ספירות נצח והוד שפגע בהם המלאך, לכן התפללו בזכות שמואל ששקול כמשה ואהרון שהם כנגד אותן ספירות. [שמואל גם אמר "וגם נצח ישראל לא ישקר" (שמואל א' ט"ו, כ"ט), לתקן את בחינת הנצח]. משה ואהרון הם הסמלים של התורה. משה רבנו נתן את התורה לעם ישראל, והכהנים הם מורי התורה לעם, "ויראו משפטין ליעקב ותורתך לישראל". לכן בחג החנוכה צריכים לתקן את לימוד התורה, לשקוד יותר בתורה הקדושה כנגד היוונים שרצו לשכח תורת ה'.

מלך יון - יוסף

הגאון **מגלה עמוקות** כתב (פרשת יון - שמלך יון גימטריה יוסף, המלך של יון הוא הצד שכנגד יוסף הצדיק. יוסף הצדיק נלחם בכל כוחו לשמור על הקדושה, ואילו היוונים רצו לבטל את הקדושה מעם ישראל, לטמאות את עם ישראל. כותב על זה בבני יששכר, שאשר אדם מסתכל בנרות חנוכה יקבל שפע מהאור הגנוז, ולא רק זה, אלא אם אדם פגע חלילה בעיניו, על ידי ההסתכלות באור נרות החנוכה הוא מתקן את פגם העינים.

יוסף היה גם סמל התורה, כמו שכתוב: "כי בן זקונים הוא לו" (בראשית ל"ז, ג'), ומתרגם אונקלוס "בר **תנים** הוא ליה". הוא היה תלמיד חכם, כל רגע רוצה ללמוד, לכן אהב אותו יעקב. הפסוק אומר: "רוב תבואות בכח שור" (משלי י"ד, ד'), מי זה השור? "בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו" (דברים ל"ג, י"ז), יוסף הצדיק שהיה עמל בתורה. כשמתחזקים בתורה בימי חנוכה, מבטלים את הקליפה של יון, זהו הניצחון האמיתי על מלכות יון.

שם בשבת

המגיד המפורסם הרב הצדיק רבי **אלימלך בידרמן** שליט"א מביא סיפור מדהים. לפני חמישים שנה נולדה בת ליהודי בלונדון, והרופאים אמרו לו שאין לה סיכוי

לחיות, תוך ימים בודדים היא צריכה למות. הוא לא הבין, מה קרה? היא נראית בריאה לחלוטין! הסבירו לו שהילדה נולדה ללא קיבה, ואי אפשר לחיות ככה, כל מה שהיא אוכלת היא פולטת, היא לא תחזיק מעמד בלי אוכל מספר ימים בודדים. הרבה נוהגים לתת שם לבת בשבת כשעולים לתורה, אבל הוא לא רצה להמתין, רצה לתת לה שם כשהיא חיה. יום למחרת הינה יום שני שבו מוציאים ספר תורה בשחרית, והוא רצה לעלות אז לתורה ולקרוא שם לבתו.

באותו זמן היה צדיק גדול באנטוורפן שבבלגיה, קראו לו **האדמו"ר מפשווערסק**. מספרים עליו סיפורי מופת גדולים, חמי הרה"ג **שמעון דיין זצ"ל** סיפר לי שהיה אצלו כמה פעמים וראה ישועות. אבי הבת התקשר לרב וסיפר לו מה אומרים הרופאים, ושאל איזה שם הוא ממליץ לתת לבתו למחרת בעליה לתורה. אמר לו האדמו"ר: "אצלנו נוהגים שלא לקרוא שם לפני שבת, תמתין לשבת". אמר לו האב: "אבל הרופאים אומרים שהיא לא תגיע חיה לשבת!". אמר לו הרב: "מי אמר לך שהיא לא תגיע לשבת? הרופאים נותנים חיים? אנחנו נותנים שמות רק בשבת!". עבר עוד יום ועוד יום, והיא עוד חיה. הרופאים אמרו להם: "גם אם היא חיתה עד עכשיו, שלא תחיו באשליות, היא לא תחיה יותר מימים בודדים".

קיבה חדשה

היא הצליחה לחיות ולהגיע לשבת, ובשבת נתנו לה את שמה. לאחר מספר ימים הגיע רופא בכיר והזמין את ההורים לפגישה דחופה במשרדו. אמר להם: "אני רוצה להגיד לכם תגלית חדשה שמצאנו, אבל עדיין, אל תחיו באשליות. אנחנו רואים סימנים של קיבה! התחילה להתפתח קיבה חדשה! היא אמנם כבר יצאה מהרחם ונולדה ללא קיבה, אבל רואים התפתחות של קיבה! אנחנו לא יודעים מה זה!". אבל רצון ה' היה שתחיה. תוך שבועיים גדלה לה הקיבה, היא בריאה ושלמה, חיה עד היום, הקימה בית בישראל והביאה ילדים לעולם. מספר האב לרב בידרמן, שבפסח הוא נסע לאדמו"ר, ונכנס אליו עם השמות של הילדים שיברך אותם. "ומה שלום התינוקת?", שאל האדמו"ר כשהוא מזכיר את שמה. אמר אביה: "ברוך ה', גדלה כמו כל תינוקת, בריאה ושלמה". אמר לו רבו: "אתה יודע למה אמרתי לך להמתין שלא לקרוא לה שם לפני שבת? כי באותה שבת חל חג חנוכה, בחנוכה יש שמונה ימים, והמספר שמונה הוא מעל הטבע. בחג הזה הקב"ה עושה עימונו נסים ונפלאות מעל הטבע!".

שבע ושמונה

המספר שבע הוא בדרך הטבע, הרבה שביעיות יש לנו. שבעה ימים בשבוע, שבע שנים בשמיטה, שבעה שבועות בין פסח לעצרת, שבעת ימי חג הפסח וחג הסוכות ועוד. אבל המספר שמונה הוא מעל הטבע, מתי שמחים בתורה? ביום **שמיני** עצרת, התורה היא מעל הטבע. מפני זה גם חג שבועות הוא אחר שבעה שבועות בתחילת השבוע השמיני, מעל הטבע.

ציור יהודה המכבי

בעולם מציינים את יהודה המכבי כאדם עם שיער ארוך, עם שרירים, זה כביכול יהודה המכבי. אבל אלו דמיונות! הוא היה כהן ביהודה המקדש! היה משקיע בגוף שלו! הוא היה הפוך מהיוונים! היה משקיע בתורה ובמצוות! כל הנצחון של המכבים על היוונים לא היה מצד היותם גבורים אלא מצד סייעתא דשמיא, הרי על זה אנחנו חוגגים את ימי החנוכה.

שאל בן גוריון ראש הממשלה הראשון את הגאון **חזון איש ע"ה**: "למה אתה רוצה שהבחורים ילמדו תורה ולא יתגיירו? וכי אפשר לנצח בקרב בלי להתאמן, עם מסכת בבא קמא?!" אמר לו הרב: "ודאי! אם לא היו לומדים את בבא קמא היה מוכן הורחים, היו מתים, לא היו נשאר להם כלום מהאימונים! כל זכות הנצחונות באה מכן התורה!". וכבר אמר דוד המלך ע"ה: "עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים" (תהלים קכ"ב, ב'). והסבירו במסכת מכות (דף י"ע א'): עומדות היו רגלינו במלחמה שהיינו מנצחים, בזכות שערים המצוינים בהלכה שלמדו תורה בישיבות בירושלים.

משכילים בלי שכל

המשכילים עשו הצגה בבריסק. רואים שם את מפקדי עם ישראל מגייסים חיילים לצבא ואומרים: "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכו" (דברים כ', ה'). שמעו את זה החיילים, רבע מהם קמו והלכו. עוד אמרו המפקדים לעם: "ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחללו" (שם פסוק ו'). מיד קמו עוד רבע והלכו להם. המשיכו לומר לעם: "ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחה" (שם פסוק ז'). הרבע השלישי קמו והלכו משם. סיימו המפקדים בהוראה אחרונה: "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו" (שם פסוק ח'). מיד קמו והלכו שאר האנשים שנשארו... לפי ההצגה, היחידים שנשארו בודדים במערכה שיש להם את כל התנאים להילחם, היו **הגאון מוילנא** והגאון **שאגת אריה** שהיו זקנים באים בימים.

הגאון רבי **חיים מבריסק** שמע על ההצגה הזאת ואמר: "הבעיה העיקרית היא שהם לא סיימו את ההצגה, לא הראו מה קרה בסוף המלחמה. המציאות היתה, ששני הגאונים הללו נלחמו לבד וניצחו את כל האויבים והמחבלים. את זה הם שכחו להראות!". אנחנו אומרים בפיוט "מעוז צור ישועתי": **"בני בינה** ימי שמונה קבעו שיר ורגנים". מי שמבין יודע מה זה חנוכה באמת. מי שלא מבין אוכל סופגניות, מוסיף קלוריות, שום דבר לא יוצא לו מזה. אבל חנוכה של בני בינה, של אנשים חכמים, זה לדעת שזה חג של תורה, להרבות בו בתורה, להרבות בו בכבוד לומדי התורה, להרבות בו בקדושה. צריכים לבער את כל הדברים הרעים, וכך ידלק רק אור זך ונקי של נרות החנוכה.

מצאירים

כל השנה!

מוסדות "חכמת רחמים"
מאירים את אורו של
מון ראש הישיבה זצוק"ל
במשך כל השנה

אור
החסד

אור
התורה

אור
היהדות

אור
זיכרון
הרבים

אור
החינוך

אור
בית נאמן

אור
ההלכה

הזכות שלכם להאיר

שותפים בהילולא הגדולה
של הסבא קדישא רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל
וזוכים בשותפות אמת בכל השנה כולה
של אור המוסדות חכמת רחמים

*9105

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך ודבור
שמעון פרידמן שליט"א

גליון
438

הלכה נאמנה

קרה כלום, יש לך מניעה מפני שאתה נוהג כמו רבנו תם, אזתחפה. תכלה רגל מן השוק? הרגל לא תכלה, ויש לך זמן. זה לא נקרא דיעבד, אלא זה נקרא לתכלה, כי יש לך ענין של רבנו תם, ונע"ר ברחוק אור"ת כסלו התשע"ד סי' ל"ה אות ג'.

(בית נאמן גליון 487 אותיות י"ב וט"ו).

ביום השמיני של חנכה קוראים [בפרשת הנשיאים] ביום השמיני, התשיעי, העשירי, אחד עשר ושנים עשר. ויש אומרים שכל עולה נתן לו לקרא שני ימים, אבל לא עושים ככה, **אלא כלם קוראים ביום השמיני**. הכהן קורא ביום השמיני שלושה פסוקים, השני קורא עוד שלושה פסוקים, והשלישי חוזר ביום השמיני וממשיך עד "כן עשה את המנורה". למה? כי זה היום השמיני של חנכה, אין לנו יום תשיעי ועשירי בחנכה, לכן כל העולים כלם קוראים ביום השמיני, והאחרון ממשיך הלאה עד פרשת בהעלתך - "כן עשה את המנורה". ולמה קוראים "בהעלתך" בחנכה? יש שם [בפרשת בהעלתך] **רש"י נפלא בשם המדרש**, שפירא אהרן שכל הנשיאים הקריבו והשקטו שלו (לוי) לא הקריב (הקריבו שנים עשר נשיאים, מנשה לבד ואפרים לבד, ושקט לוי לא הקריב בכלל). אמר למה נגרע אני ושקט? אמר לו הקדוש ברוך הוא: שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות. עד כאן. ולכן בא הפסוק "בהעלתך את הנרות" סמוך לפרשת הנשיאים. (בית נאמן גליון 240 אות ח').

במוצאי שבת בבית הכנסת מדליקים נר חנכה, ואחר כך עושים הבדלה. יש מחלוקת גדולה בפוסקים מה עושים. בסוף הכריעו שבבית הכנסת מדליקים נרות חנכה ואחר כך הבדלה, ועשו על זה אפילו סימן - **חנכה ראשי תבואת ח' נרות ואחר כך הבדלה**. ובבית הכדלה לפני חנכה. יש הסבר לזה, בבית הכנסת אמרנו "אתה חוננתנו", לכן מדליקים קדם כל חנכה. אבל אלה שבבית, הבנות והמשרתות וכדומה, הם עוד לא התפללו, ולא אמרו ברוך המבדיל, לכן קדם כל תעשה הבדלה, ואחרי הבדלה תעשה חנכה. בבית הכנסת פלנו אמרנו אתה חוננתנו, אז אפשר מיד אחרי קדיש לתקבל להדליק חנכה. לכן בבית הכנסת עושים חנכה בראשי תבואת ח' נרות ואחר כך הבדלה. **ובבית הכדלה לפני חנכה.**

אם יש אנשים בבית הכנסת שטומרים רבנו תם [שמוציאים את השבת לפי דעת רבנו תם, שצאת הפוסקים]. הוא פשעה ורבע אחרי השקיעה, ויש אנשים שלא טומרים רבנו תם, תן לאלה שלא מחכים לרבנו תם שידליקו את החנכה, ואפשר לענות אחריהם אמון. בבית חנכה לרבנו תם. **הרב דבליצקי** כתב לפני שנים רבות באור תורה שנה ח' [ברחוק אור"ת כסלו תשל"ו סי' ס' אות ג', אני הייתי העורף של שלוש שנים ח' ס' י'] על אלה שהפסוקים במוצאי שבת מהר מהר בשביל לא לפספס חצי שעה הראשונה, שלא צריכים להחפז. ומי שנוהג כמו רבנו תם, יעשה לאט לאט, חנכה לזמן רבנו תם, יעשה הבדלה, אחר כך יעשה חנכה. אם אחרת חצי שעה לא

ידע חדע

מילה. אז חדש שבת מילה. האות הראשונה של חדש, והשניה של שבת, והשלישית של מילה, ראשי תבואת חב"ל - זה חלב, לכן אוכלים מאכלי חלב, והוא נותן טעם, בגלל הספור של יהודית.

ג. יש נוהגים להדליק חנכה גם ביום [בבית הכנסת]. ידעתי שיש מנהג כזה אצל האשכנזים, בגדבורגא מדליקים גם ביום בבית הכנסת, אבל ראיתי **בחזון עובדיה** (חנכה עמ' ב') שיש עדות במצרים וכדומה שנוהגים כשואמרים "אדומק"ה' כי דליתני" (זה המזמור של חנכה - "מזמור שיר חנכת הבית לדוד") להדליק נרות. ולמה מדליקים ביום? **כי הרמב"ם סובר** (פ"ג מהלכות תמידין ומוספין ה"ב) **שהיו מדליקים את המנורה בבית המקדש גם בלילה וגם ביום**. איפה נמצא את זה? אנחנו אומרים כל בקר: "אב"י מסדר סדר המערכה" (יומא דף ל"ג ע"א). וישם כתוב: "הטבת שתי נרות והטבת חמש נרות". הרמב"ם מפרש מה זה הטבה שבימים? פירושו הדלקה. אבל הרמב"ם יחיד בדבר, הרשב"א (ח"א סי' ש"ט) חולק עליו, ועוד פוסקים חולקים עליו [וראה עוד בהגהות איש מצליח סי' תרע"א ס"ז הערה 2 על דברי הרמ"א שם]. (ויש לי פסוק מפרש שאני לא יודע איך הרמב"ם מיישב אותו. בדברי הימים ב' (פרק י"ג פסוק י"א) כתוב: "וגמולות הגהב וגמולות הגהב פערב פערב". ולפי הרמב"ם צ"ל לומר: "לבער פערב ובער", והפסוק לא אמר פערב, אלא "לבער - להדליק - פערב פערב". "הטבת הנרות" לפי כל המפרשים - רש"י והרשב"א ואחרים - הכונה היא לנקות אותה מהדשן והפתילות וכדומה, והרמב"ם יחיד בדבר הזה. לצאת דעת הרמב"ם עושים את זה? הרי הספרדים לא נהגו כזה, אצלנו לא נהגו, ברח העדות הספרדיות לא נהגו בדבר הזה. יש זהר שאומר ככה (פרשת אמר דף ס"ט ע"א), בחזו"ע מביא את זה שאחר כך מצאו סמך לדברי הרמב"ם מהאחר [ע"ש], (אבל הקושא מדברי הימים היא קושא), והרמב"ם בעצמו לא אומר שמדליקים בבקר לגבי חנכה, רק בערב. (בית נאמן גליון 486 אות ב. וראה עוד בביאור דברי הרמב"ם בגליון 487 אות א').

א. מרן הבית יוסף (אורח חיים סימן תר"ע) שואל, הרי כפף השמן שמצאו החשמונאים בבית המקדש היה שמן שהספיק ליום אחד, אם כן יום אחד אינו נס, אז מדוע עושים חנכה שמונה ימים? ונתר כמה תרוצים, ונעל התרוצים יש קושיות. **והפרי חדש** (שם) תרץ תרוצי חכי קטו ונפלא, שאת היום הראשון עשו **זכר לנצחון**, הנצחון לא מגיע לו יום של שמחה? ושאר שבעת הימים בגלל נס 'פך השמן'. יש ספר שיש בו **מאתים וחמשים תרוצים** על קשית מרן הבית יוסף (פגימטריא: צ"ר) - התרוצים של מרן, אחד של 'פרי חדש', אחד של 'טורי זהב' [הט"ז]. ואחר כך כל המרבה להוסיף הרי זה משבח. אני הוספתי **עוד תרוצי אחד**, אמרתי שאם היינו עושים רק שבעה ימים, אזי במשך הדורות היו באים אנשים ובמחשבים: "מי אמר שהיה נס?" ואם תשאל אותם: "אם כן למה עושים שבעה נרות?" אמרו לך כי זה כמו המנורה של בית המקדש! זה הכל! לכן עושים שמונה לומר לך: אתה יודע, יש כאן סבה מיוחדת, שהרי המנורה היה בה רק שבועה! (בית נאמן גליון 42 אותיות י"א וי"ב. וראה עוד בגליון 439 אות ח' והלאה).

ב. לגבי ספגניות שאוכלים בחנכה. הבן איש חי אמר (ש"א פרשת וישב. הלכות חנכה הלכה כ"ד) **לאכל גם מאכלי חלב**. ויש אומרים לא, חלב לאשכנזים, וספגניות לספרדים. למה? האשכנזים אוכלים חלב, כי הם אוהבים דברי חלב. והספרדים מתחיל בספגניות גם מתחילים בסם, אז הם אוכלים ספגניות... אלו דברים בטלים... בן איש חי ספדי והוא אמר לאכל חלב, אפשר לאכל גם זה וגם זה, מה יכול להיות? (מי שאוהב דברי חלב יאכל, ומי שלא אוהב יקח לבן - יוגורט בשביל להגיד דברי חלב איש חי). והבן איש חי (שם) אפילו מצא רמז **במלה "חלב"**. אמר הח"י של חלב זה חדש, רצו לבטל מאתנו ראש חדש. והב"י"ת זה האות השניה של שבת, רצו לבטל את השבת. והלמ"ד זה אות שלישית של

